

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ І СТАТИСТИКИ**

**До 45-річчя
Тернопільського національного економічного університету
До 40-річчя
кафедри економічного аналізу і статистики**

**V Міжнародна науково-практична конференція
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЕКОНОМІЧНОГО
АНАЛІЗУ:
СУЧАСНИЙ СТАН, АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

Збірник тез

**Тернопіль
2011**

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ:
СУЧАСНИЙ СТАН, АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

**Збірник тез доповідей
V Міжнародної науково-
практичної конференції**

**м. Тернопіль,
29 вересня-1 жовтня 2011 року**

Редакційна колегія:

*Загородна О. М., к. е. н., доц.,
Карник Я. М., к. е. н., доц.,
Костецький Я. І., к. е. н., доц.,
Литвин З. Б., к. е. н., доц.,
Маслій В. В., к. е. н., доц.,
Познахівський Є. Є., к. е. н., доц.,
Попович П. Я., к. е. н., доц.,
Спільник І. В., к. е. н., доц.,
Ціщик Р. В., к. е. н., доц.,
Шеремета М. Й., к. е. н., доц.,
Шост І. М., к. е. н., доц.,
Ярошук О. В., к. е. н., доц.*

Відповідальний за випуск:

Шкарабан С. І., д. е. н., проф.

Збірник тез укладено за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика економічного аналізу: сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку», яка відбулася 29 вересня - 1 жовтня 2011 р.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори.

ISBN 966-654-181-5

ЗМІСТ

Авраменко Інна Розвиток теорії конкуренції як основа рушійної сили економіки	13
Акопова Віолетта Показники якості продукції у галузі управління якістю продукції	16
Атаманюк Еліна Дослідження елементів ринку праці Хмельницької області	19
Бабій Степан Інтелектуальна модель управління бізнес-процесами	22
Байгушев Володимир Взаємодія елементів ринкової системи і джерел формування конкурентних переваг організацій	25
Бідюк Оксана Аналіз фінансового стану як складова процесу управління підприємством	28
Боднар Аліна Основні підходи до управління комунікаціями в організації	33
Большотенко Інна Аналітичні підходи до оцінки впливу податкового навантаження на господарську діяльність підприємства	35
Борсук Володимир Особливості аналізу використання земельних ресурсів з огляду відміни маркетингу на продаж землі	38
Бублик Мирослава, Коропецька Тетяна Екологічний податок: конкурентна стратегія «зеленої» економіки України	41
Бурчевський Володимир Проблеми сучасної концепції стратегічного аналізу	44
Веріга Ганна Методи аналізу і управління валютним ризиком банку	47
Верхуша Наталія Прогнозування портфельного кредитного ризику банку	50
Верясова Ганна, Соколов Олег Вибір методу кластеризації підприємств машинобудування	53

Вірлич Євгенія Аналіз наслідків кризових явищ у текстильній промисловості України	56
Вусятицька Мар'яна Аналіз самостійності органів місцевого самоврядування у здійсненні бюджетно-податкової політики	59
Гавриліна Наталія Використання багатofакторних моделей діагностики банкрутства	62
Гадзевич Олег, Градова Олена Організація економічного аналізу щодо контролю якості продукції	65
Галасюк Олена Зарубіжні концепції страхового продукту	68
Герасименко Сергій, Чуприна Олена Статистична характеристика рівня та тенденцій розвитку країн	70
Голяш Ірина, Будник Людмила Застосування економічного аналізу в процесі управління ризиком незатребуваності продукції	73
Грек Діана Аналіз стану підприємств ресторанного господарства в сучасних умовах	76
Гринів Богдан Можливості застосування динамічних моделей стратегічного регулювання фінансової стійкості підприємства в аналізі бухгалтерського балансу	79
Грідіна Лера Податкове реформування як елемент фінансової тактики сучасної економіки	82
Грозний Ігор, Фархшатова Ольга Узагальнена інтегральна оцінка реального стану конкурентної переваги підприємства	85
Гронська Наталія, Прийма Леся Геометрична репрезентація фрактального аналізу трансформації логістичних потоків	88

Гудзь Юрій Аналіз ефективності господарської діяльності малих підприємств харчової промисловості	90
Деренська Яна Аналіз виконання проектів як функція інвестиційної діяльності фармацевтичного підприємства	93
Дрозд Андрій Порівняння керування кредитною та кредитно-депозитною діяльністю банку з капіталом, достатнім для задоволення максимального попиту на кредити	96
Дудолад Олександр Стратегічний аналіз показників підприємств нафтогазового комплексу України	99
Єгорова Ірина Методична база аналізу ефективності системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	102
Жук Володимир Державний контракт у кіновиробництві	105
Заболоцький Тарас Спільний розподіл дохідності та дисперсії портфеля акцій з найменшим рівнем VaR.	107
Загородна Ольга, Серединська Віра Методичний інструментарій оптимізації структури капіталу	110
Задна Ірина Сучасний стан джерел фінансування малого підприємництва в Україні	113
Зарва Олег Перспективність синергетичного підходу до управління соціально-економічним розвитком	116
Ібрагімов Ернест Аналіз фінансових ресурсів як основа ефективного використання чинників інноваційного розвитку підприємства	119
Іваноньків Ольга Сучасний стан та перспективи інноваційного розвитку будівельної галузі	122
Івахів Юлія Аналіз рентабельності: альтернативні методики	125

Ольга ЗАГОРОДНА,
Віра СЕРЕДИНСЬКА

Тернопільський національний економічний університет
МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ
КАПІТАЛУ

Оптимізація джерел фінансування підприємства, визначення оптимального співвідношення між власним і позиченим капіталом є важливим завданням фінансового управління. В економічній літературі пропонуються різні методи вирішення цієї проблеми, в основу яких покладено наступні критерії оптимізації - мінімізація середньозваженої вартості капіталу; максимізація рівня фінансової рентабельності; мінімізація рівня фінансового ризику; максимізація ринкової вартості підприємства [1].

В кожному конкретному випадку оптимальна структура буде іншою залежно від критеріїв, що їх обрало для себе підприємство. Для розв'язання вказаного завдання доцільно використати методи багатокритеріальної оптимізації, які передбачають побудову відповідної математичної моделі, що є формалізовано ситуацією вибору рішення. Для задач прийняття рішень (задач оптимізації) в умовах визначеності, коли випадкові та невизначені фактори відсутні, компонентами такої моделі є множина X усіх альтернативних рішень, з яких і необхідно вибрати оптимальне рішення. Для того, щоб була забезпечена можливість вибору, множина X має містити не менш двох рішень.

У багатокритеріальних задачах оптимізації порівняння рішень здійснюється не безпосередньо, а за допомогою заданих на X числових функцій $f_1, f_2 \dots f_n$, які називаються критеріями [2].

Оскільки головною метою політики фінансування підприємства є формування достатнього обсягу коштів, то основним критерієм оптимізації слід вважати відповідність сформованих коштів його інвестиційним потребам. Тому на основі саме цього критерію доцільно проводити попередній відсів альтернатив. Загальна сума отриманого фінансування дорівнюватиме:

$$W = \sum_{i=1}^n W_i$$

де: W - загальний обсяг отриманого фінансування; W_i - сума коштів, отриманих з i -го джерела; n - кількість джерел фінансування.

Отримання фінансування, особливо ззовні, є довготривалим процесом. Тому можна виділити наступний важливий критерій ефективності формування коштів - отримання їх у найкоротший термін. Особливістю цього терміну є те, що він складається з

декількох часових відрізків, що характеризують часові параметри отримання фінансування з конкретних джерел. Фактично цей термін можна подати таким чином:

$$T = T_{n_1} - T_0$$

де: T - фактичний час, пов'язаний із залученням фінансування, днів;

T_{n_1} - день (дата) отримання коштів з останнього джерела; T_0 - відправна точка (дата), початок пошуку фінансування.

Важливим завданням з позиції політики фінансування є мінімізація витрат, пов'язаних з залученням коштів із різних джерел. Загальна вартість отриманого фінансування дорівнює середньозваженій вартості капіталу [1].

З метою забезпечення відповідного рівня фінансової стійкості підприємства, в якості критерію доцільно використати частку власного капіталу в сукупному обсязі джерел фінансування. Задавання вказаної частки або врахування тієї, що вже склалася на підприємстві і є прийнятною, слід вважати орієнтиром, якому повинна відповідати структура отриманого фінансування, що має на меті не погіршити фінансову стійкість підприємства. Відповідність прийнятного рівня фінансової стійкості структурі джерел фінансування можна подати у вигляді середньоквадратичного відхилення фактичної структури від прийнятної:

$$\sigma = \sqrt{(S\phi - S_n)^2}$$

де: σ - середньоквадратичне відхилення фактичної структури джерел фінансування від прийнятного рівня фінансової стійкості підприємства;

$S\phi$ - фактична структура джерел фінансування; S_n - прийнятна структура фінансування.

Таким чином, завдання оптимізації полягає в тому, що необхідно обрати таку єдину альтернативу (комбінацію джерел фінансування) x з множини припустимих альтернатив (усіх можливих комбінацій джерел фінансування) X , яка якнайкраще відповідає цілям політики фінансування підприємства. Формалізована модель багатокритеріальної оптимізації набуде такого вигляду:

$$Y_c = f_c(x) \rightarrow \max$$

$$Y_r = f_r(x) \rightarrow \min$$

$$Y_e = f_e(x) \rightarrow \min$$

$$Y_s = f_s(x) \rightarrow \min$$

$$x \in X$$

де: $Y_w = f_w(x)$ – цільова функція оптимізації обсягу фінансування;

$Y_c = f_c(x)$ – цільова функція оптимізації обсягу фінансування за часом залучення;

$Y_s = f_s(x)$ – цільова функція оптимізації фінансування за вартістю джерел залучення;

$Y_r = f_r(x)$ – цільова функція оптимізації фінансування за прийнятним рівнем фінансової стійкості;

X – множина допустимих альтернатив;

x – окрема альтернатива.

Наведена модель і є основою для побудови алгоритму оптимізації джерел фінансування. У цьому аспекті доцільно як базовий метод оптимізації використовувати метод одночасного вводу критеріальних обмежень. Зазначений метод дозволяє одночасно вводити декілька критеріальних обмежень. Його реалізація передбачає встановлення рівнів, за яких значення відповідних цільових функцій можна було б вважати задовільними. Оскільки задані рівні не можуть бути досягнутими одночасно, до методу додається процедура інтенсивної їх корекції для досягнення припустимої множини альтернатив. У методі передбачена можливість не тільки уточнення, але й зміни системи уподобань.

Таким чином, відсів альтернатив доцільно проводити у дві стадії. На першій – відсів проводиться за допомогою лише одного критерію – достатності сформованих джерел фінансування для необхідного обсягу фінансування. Таким чином, оптимізація зводиться до вирішення однокритеріальної задачі. На другій стадії ті альтернативи, що будуть відповідати наведеному критерію, у подальшому повинні пройти процедуру багатокритеріальної оптимізації за допомогою зазначеного вище методу одночасного вводу критеріальних обмежень.

Список літератури

1. Бланк И. А. *Управление активами и капиталом* / И. А. Бланк – [2-е изд.] М.: Издательство "Омега"-Л, 2008. – 448 с.
2. Кігель В. Р. *Методи і моделі підтримки прийняття рішень у ринковій економіці* / В. Р. Кігель. – К.: ЦУЛ, 2003. – 202 с.

СУЧАСНИЙ СТАН ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Успішний розвиток малого підприємництва є запорукою формування середнього класу та передумовою забезпечення соціальної стабільності в суспільстві. В Україні перешкодою на шляху розвитку малого та середнього підприємництва є відсутність ефективних механізмів підтримки з боку держави.

Тому доцільно розглядати саме проблему розвитку малого та середнього підприємництва, питання фінансування якого і розкриті у результатах дослідження З. Варналія, Н. Галан, Т. Васильців, С. Реверчука та ін.

Відповідно метою нашого дослідження є сучасний стан та перспективи розвитку джерел фінансування малого підприємництва в Україні.

Державна фінансова підтримка передбачає насамперед фіскальні та фінансово-кредитні чинники впливу на цей сектор економіки. Фіскальні пов'язані із податковим навантаженням. Фінансово-кредитні – із залученням зовнішніх фінансових ресурсів для розвитку [1, с. 47]. Узагальнюючи світовий досвід і досвід України, науковці по-різному виділяють джерела фінансування малого підприємництва.

Зокрема, Н. Галан описує такі джерела, як:

а) самофінансування; б) фінансово-кредитний ринок; в) державне фінансування – у формі державної підтримки та грантів; г) ресурси міжнародних фондів та організацій; д) фондовий ринок; е) ресурси приватних осіб [2, с. 36].

З. Варналій вважає, що найважливіші важелі державної фінансової підтримки малого підприємництва в Україні можна поділити на дві основні групи джерел фінансування і методів фінансової підтримки – прямі і непрямі [1, с. 57]. Механізм прямих заходів містить такі основні форми державної фінансової підтримки малого підприємництва як надання субсидій, позик, формування державних фондів та створення спеціалізованих фінансових установ. Заходам другої групи властивий непрямий характер, вони поступово витісняють важелі прямого адміністративного впливу, до них передусім слід зарахувати податкові знижки (або повне звільнення від інших податків), податкові пільги, прискорену амортизацію [1, с. 68].